

HUBUNGAN ANTARA STRATEGI PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU DENGAN MOTIVASI DALAM KALANGAN PELAJAR DI JERMAN

*The Relationship between Malay Language Learning Strategies and
Motivation among Students in Germany*

Noor Zuhidayah Muhd Zulkifli
zuhidayah@fbk.upsi.edu.my

Siti Saniah Abu Bakar
saniah@fbk.upsi.edu .my

Universiti Pendidikan Sultan Idris

ABSTRAK

Kajian ini dijalankan untuk meneliti hubungan antara strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan motivasi pelajar yang mempelajari bahasa Melayu di Jerman. Kaedah kuantitatif digunakan dengan mengemukakan instrumen soal selidik bagi mengumpulkan data. Seramai 44 orang pelajar di Pusat Pengajian Asia Tenggara, Universiti Goethe Frankfurt, Jerman, telah dipilih sebagai responden kajian. Data soal selidik dianalisis dengan menggunakan ujian korelasi *Pearson, r*. Dapatan kajian menunjukkan bahawa wujud hubungan yang signifikan antara penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan motivasi pelajar. Implikasi kajian ini dapat membantu para pelajar dan guru untuk mengenali motivasi pembelajaran yang dapat membantu pelajar untuk mempelbagaikan strategi pembelajaran bahasa Melayu dan seterusnya dapat meningkatkan penguasaan bahasa Melayu pelajar.

Kata kunci: Strategi pembelajaran bahasa; bahasa Melayu; motivasi

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationship between the Malay language learning strategies with students' motivation in Germany. Quantitative method is used by using the questionnaire to collect data. The participants of this study involved 44 students at the Southeast Asian Studies, Goethe University Frankfurt, Germany. Data were collected through questionnaires and analyzed using Pearson correlation test. The results showed that there is a significant relationship between students' motivation and language learning strategies used. The implications of this study can help students and teachers to recognize the learning motivation that can help students to diversify the Malay language learning strategies thus improving the acquisition of the Malay language.

Keywords: language learning strategies; Malay language; motivation

PENGENALAN

Bahasa Melayu pada abad ini bukan sahaja berperanan sebagai bahasa kebangsaan, bahasa rasmi dan bahasa pengantar di sesebuah negara malahan turut menjadi bahasa ilmu (bahasa asing) yang mendapat tempat dalam pasaran pendidikan antarabangsa. Hal ini terbukti apabila terdapat beberapa institusi pengajian tinggi (IPT) luar negara yang menawarkan kursus Bahasa Melayu dan pengajian Melayu seperti Universiti Yale dan Universiti Cornell di Amerika Syarikat, Universiti Hamburg, Universiti Cologne, Universiti Bonn, Universiti Goethe Frankfurt dan Universiti Passau di Jerman dan di Portugal serta Skandinavia (Awang Sariyan, 2011).

Namun, walaupun bahasa Melayu sebagai bahasa asing rancak berkembang di luar negara, terdapat masalah penguasaan bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing. Zamri Mahamod, Jamaludin Badusah, Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff, Mohamed Amin Embi dan Sharala (2014), menunjukkan bahawa kemahiran bahasa dan gred bahasa Melayu pelajar warganegara asing masih lemah dalam menguasai bahasa Melayu. Kajian Khuzaiton Zakaria dan Thana Abdullah (2014) juga mendapati pelajar asing semester satu di Universiti Malaysia Kelantan juga lemah untuk berkomunikasi dengan lancar dalam bahasa Melayu.

Oleh hal yang demikian, perlu ada satu pendekatan, kaedah dan strategi untuk membantu para pelajar menguasai bahasa Melayu dengan lebih baik. Menurut Zamri Mahamod, Jamaludin Badusah, Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff, Mohamed Amin Embi dan Sharala (2014), pelajar asing perlu mempunyai pengetahuan tentang strategi pembelajaran bahasa (SPB) bagi memastikan bahasa Melayu dapat dikuasai dalam masa yang lebih singkat. Menurut Ellis (1994) strategi pembelajaran bahasa melibatkan aktiviti mental dan tingkah laku yang berkait proses menguasai dan menggunakan sesuatu bahasa. SPB juga dapat membantu para guru untuk merancang sesi pengajaran dan pembelajaran (P&P) dengan lebih baik.

Hal ini demikian kerana, para guru memainkan peranan sebagai pembimbing dan pemudah cara yang dapat mencetuskan pemikiran pelajar, membimbing pelajar membuat pembelajaran sendiri dan merangsang pembelajaran kreatif dan kritis serta berupaya membina kemahiran berfikir dalam kalangan pelajar (Alizah Lambri dan Zamri Mahamod, 2014). Justeru, peranan guru dalam membimbing dan menggalakkan pelajar menggunakan pelbagai strategi pembelajaran bahasa dapat meningkatkan kemahiran berbahasa Melayu.

Selain itu, menurut Chye, Vijayalechthy dan Haw (2013), para guru juga perlu memberi sokongan dan dorongan untuk menggalakkan pelajar lebih bermotivasi dalam pembelajaran dan penguasaan bahasa Melayu. Hal ini demikian kerana, pelajar yang mempunyai dorongan motivasi yang tinggi dapat membantu mereka menguasai sesuatu bahasa (Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff, Zamri Mahamod dan Kamarulzaman Ab. Ghani, 2008). Menurut Kamsiah Abdullah (2010), motivasi adalah satu konsep desakan (*drive*), iaitu satu keinginan yang lahir dari dalam diri sendiri. Motivasi juga merupakan faktor yang memberi tenaga dan momentum untuk seseorang pelajar bertindak sehingga menjadikan pembelajaran lebih aktif dan berkesan (Kamarul Shukri Mat Teh dan Mohamed Amin Embi, 2010).

Menurut Paul dan Dale (2002), motivasi terbahagi kepada dua iaitu intrinsik dan ekstrinsik. Motivasi intrinsik ialah seseorang itu mempelajari atau melakukan sesuatu untuk kebaikan dirinya sendiri dan segala yang dilakukannya adalah sesuatu menyeronokkan. Sebaliknya, motivasi ekstrinsik bermaksud seseorang itu mempelajari atau melakukan sesuatu kerana mereka harus melakukan perkara tersebut kerana mereka percaya dengan melakukan perkara tersebut mereka akan diberi ganjaran, dipuji atau dapat mengelak daripada dikenakan hukuman.

Kedua-dua faktor ini sering kali dihubungkan antara satu sama lain. Motivasi yang tinggi dapat mendorong pelbagai strategi pembelajaran bahasa. Kajian Seyyed Mohammad dan Mohammad Salehi (2008) mendapati terdapat hubungan positif antara motivasi dengan pemilihan penggunaan SPB. Manakala, kajian yang dilakukan oleh Kamarul Shukri Mat Teh dan Mohamed Amin Embi (2009) mendapati tahap korelasi antara motivasi dengan SPB secara keseluruhan adalah kuat atau positif. Dapatan ini membuktikan bahawa motivasi merupakan salah satu faktor penting dalam pembelajaran bahasa serta mempengaruhi kekerapan SPB yang digunakan.

Seterusnya, kajian Seyyed Mohammad dan Mohammad Salehi (2008) mendapati motivasi intrinsik mempunyai hubungan yang signifikan dengan pemilihan SPB dalam kalangan pelajar Iran yang mempelajari bahasa Inggeris di Iran. Sementara itu, kajian Hsin-Hui (2005) mendapati pelajar di China yang mempelajari bahasa Inggeris juga mempunyai motivasi intrinsik berbanding motivasi ekstrinsik. Motivasi intrinsik mempunyai hubungan positif dengan pemilihan dan penggunaan SPB. Manakala, kajian Siti Saniah Abu Bakar dan Sharala (2012) yang dilakukan terhadap pelajar asing di Malaysia yang mempelajari bahasa Melayu pula menunjukkan pelajar lebih bermotivasi integratif berbanding motivasi

instrumental. Hal ini kerana pelajar asing di Malaysia mempelajari bahasa Melayu dengan tujuan mahu berinteraksi dan mendekati masyarakat sekeliling mereka.

Berdasarkan kajian-kajian terdahulu, didapati bahawa faktor motivasi dapat mempengaruhi pemilihan dan penggunaan SPB semasa mempelajari bahasa. Namun, kajian mengenai hubungan SPB dengan motivasi pelajar hanya dilakukan oleh pengkaji-pengkaji luar. Biarpun kajian tempatan telah dilakukan oleh Siti Saniah Abu Bakar dan Sharala (2012), namun, kajian memfokuskan motivasi integratif dan motivasi instrumental. Kajian juga dilakukan dalam kalangan pelajar asing di salah sebuah universiti tempatan yang mewajibkan pelajar asing untuk mempelajari bahasa Melayu. Kajian mengenai hubungan antara SPB dengan motivasi pelajar yang mempelajari bahasa Melayu di luar negara masih belum mendapat perhatian.

Justeru, kajian mengenai hubungan antara strategi pembelajaran bahasa dengan motivasi pelajar yang mempelajari bahasa Melayu dilakukan di Jerman. Hal ini kerana bahasa Melayu di Jerman semakin berkembang dan mendapat tempat di 10 buah institusi pengajian tinggi, antaranya Universiti Goethe Frankfurt, Universiti Hamburg, Universiti Cologne, Universiti Bonn, Universiti Bremen, Universiti Freiburg, Universiti Passau, HWTG Konstanz, Universiti Humbolt-Berlin dan Universiti Heidelberg (Siti Saniah Abu Bakar, 2015). Tambah Siti Saniah Abu Bakar (2015), pelajar yang mengikuti bahasa Melayu semakin bertambah di Pengajian Asia Tenggara di sekitar Jerman. Oleh yang demikian, kajian ini meneliti hubungan antara strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan motivasi pelajar di Jerman.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ialah untuk meneliti hubungan antara strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) dengan motivasi pembelajaran dalam kalangan pelajar di Jerman. Pemilihan dan penggunaan strategi pembelajaran bahasa dipercayai dipengaruhi oleh motivasi pembelajaran. Oleh hal yang demikian, kajian ini bertujuan untuk menjawab persoalan kajian, iaitu:

1. Apakah hubungan antara antara strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) dengan motivasi pembelajaran dalam kalangan pelajar di Jerman?

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan instrumen soal selidik yang telah diubah suai daripada soal selidik Mohamed Amin Embi (2000). Terdapat dua seksyen dalam instrumen ini iaitu Seksyen A mengenai maklumat diri dan Seksyen B terbahagi kepada dua bahagian iaitu Bahagian A, merangkumi 18 item mengenai strategi yang digunakan semasa mempelajari bahasa Melayu dan Bahagian B mengandungi 10 item mengenai motivasi intrinsik dan ekstrinsik.

Analisis kajian dilakukan dengan membahagikan respons yang diterima daripada responden kepada dua kategori utama bagi memudahkan proses analisis data iaitu nombor 1 mewakili kategori setuju dan 2 mewakili kategori tidak setuju. Kategori tidak setuju menunjukkan bahawa pelajar kurang menggunakan strategi yang dinyatakan, manakala, kategori setuju menunjukkan bahawa pelajar kerap menggunakan strategi tersebut.

Kajian rintis dilakukan terlebih dahulu bagi mendapatkan kebolehpercayaan instrumen. Seramai 30 orang pelajar asing di salah sebuah universiti di Malaysia yang mempelajari bahasa Melayu dijadikan sebagai responden kajian. Nilai alpha Cronbach yang diperolehi menunjukkan bahawa indeks kebolehpercayaan instrumen memuaskan iaitu 0.867. Pallant (2007) menyatakan bahawa nilai indeks

alpha sebanyak 0.7 atau ke atas adalah baik bagi sesuatu instrumen yang mempunyai sepuluh atau lebih item, manakala, 0.5 pula dianggap bagus bagi instrumen yang mempunyai kurang daripada sepuluh item. Oleh yang demikian, instrumen ini boleh digunakan dalam kajian ini.

Seterusnya, kajian sebenar dijalankan di Pusat Pengajian Asia Tenggara, Universiti Goethe Frankfurt, Jerman. Seramai 50 orang pelajar yang mengambil subjek bahasa Melayu (BM) di pusat pengajian ini dijadikan sebagai responden kajian. Soal selidik diedarkan kepada responden dan responden diberi masa untuk menjawab setiap item yang terdapat dalam soal selidik. Bagi memudahkan proses mengedarkan soal selidik, bantuan tenaga pengajar di pusat pengajian tersebut diperlukan untuk memberi penerangan mengenai tujuan kajian ini dijalankan terlebih dahulu.

Kemudian, setiap set soal selidik dikumpul dan diperiksa terlebih dahulu bagi memastikan tiada set soal selidik yang tidak lengkap. Hasil penelitian hanya 44 set soal selidik sahaja yang digunakan untuk dianalisis bagi mendapatkan data kajian. Data yang diperoleh kemudiannya dianalisis menggunakan ujian korelasi *Pearson* untuk menganalisis hubungan antara strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan motivasi pelajar.

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian menunjukkan keseluruhan SPBM yang digunakan oleh pelajar di Jerman ketika mempelajari bahasa Melayu. Terdapat 18 strategi pembelajaran bahasa yang dibincangkan dalam bahagian dapatan ini. Jadual 1 menunjukkan kekerapan dan peratusan penggunaan SPB semasa mempelajari bahasa Melayu berdasarkan data yang diperoleh daripada responden kajian.

Jadual 1 Kekerapan dan peratusan penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu

Item	Strategi	Kekerapan dan peratusan (%)	
		Setuju	Tidak setuju
A1	Saya duduk di hadapan untuk mendapatkan perhatian guru.	18 (41)	26 (59)
A2	Apabila guru sedang mengajar saya memberi sepenuh perhatian.	39 (89)	5 (11)
A3	Jika saya tidak memahami penjelasan guru, saya meminta beliau mengulanginya.	32 (72)	12 (27)
A4	Jika saya tidak memahami penjelasan guru, saya meminta rakan saya untuk menerangkan kepada saya.	37 (84)	7 (16)
A5	Ketika pengajaran Bahasa Melayu, saya bercakap dalam bahasa Melayu sahaja.	4 (9)	40 (91)
A6	Jika saya tidak memahami sesuatu yang diajar di dalam kelas, saya meminta rakan-rakan menjelaskan kepada saya selepas kelas.	35 (80)	9 (20)
A7	Ketika bercakap dalam bahasa Melayu saya memperbetulkan diri saya sendiri apabila saya tahu bahawa saya telah membuat kesilapan.	39 (89)	5 (11)
A8	Saya bermonolog dalam bahasa Melayu.	10 (23)	34 (77)

A9	Saya cuba untuk menggunakan perkataan-perkataan baharu sebaik sahaja saya telah belajar/membacanya.	36 (82)	8 (18)
A10	Apabila saya menemui beberapa perkataan baharu, saya cuba meneka makna daripada konteksnya	38 (86)	6 (14)
A11	Saya mendengar lagu-lagu bahasa Melayu dan cuba untuk memahami maknanya.	15 (34)	29 (66)
A12	Saya menyimpan senarai perbendaharaan perkataan-perkataan yang baru saya pelajari	35 (79)	9 (21)
A13	Saya menulis esei di rumah pada bila-bila masa.	4 (9)	40 (91)
A14	Saya membuat nota untuk memudahkan saya mengingati.	37 (85)	7 (15)
A15	Saya membaca nota atau latihan bahasa Melayu yang diberikan oleh guru.	35 (79)	9 (21)
A16	Saya membaca banyak buku teks Bahasa Melayu.	37 (85)	7 (15)
A17	Saya melakukan latih tubi dalam buku latihan/buku kerja	36 (82)	8 (18)
A18	Saya cuba menjawab soalan daripada kertas peperiksaan tahun lalu.	7 (15)	37 (85)

Berdasarkan Jadual 1, terdapat 18 strategi pembelajaran bahasa Melayu digunakan dalam kalangan pelajar di Jerman semasa mempelajari bahasa Melayu. Penggunaan strategi yang dipersetujui oleh majoriti pelajar yang dapat dikenal pasti apabila majoriti daripada keseluruhan pelajar menggunakan sesuatu strategi. Berdasarkan Jadual 1, daripada 18 strategi pembelajaran bahasa yang disenaraikan dalam soal selidik, 12 strategi yang paling popular atau paling banyak digunakan dalam kalangan pelajar, manakala, 6 strategi lagi kurang popular atau kurang digunakan oleh pelajar.

Strategi pembelajaran bahasa Melayu yang paling popular dalam kalangan pelajar di Jerman ialah *apabila guru sedang mengajar saya memberi sepenuh perhatian* (A3). Strategi ini digunakan oleh majoriti pelajar di Jerman iaitu seramai 39 orang pelajar menggunakan strategi ini. Para pelajar menggunakan strategi ini kerana penerangan guru semasa proses pengajaran dan pembelajaran (P&P) adalah penting dan membantu pelajar untuk mencatat isi-isi penting. Strategi ini dapat memudahkan pelajar untuk memahami pelajaran. Dapatan kajian Zamri (2004) juga membuktikan bahawa strategi memberi sepenuh perhatian ataupun strategi mendengar dengan teliti merupakan salah satu strategi yang popular dalam kalangan pelajar. Oleh itu, penting untuk pelajar memberi sepenuh perhatian dan mendengar dengan teliti apa yang disampaikan oleh guru semasa di dalam kelas.

Selain itu, item A7, iaitu *ketika bercakap dalam bahasa Melayu saya memperbetulkan diri saya sendiri apabila saya tahu bahawa saya telah membuat kesilapan*. Strategi ini popular dalam kalangan pelajar di Jerman dengan majoriti 39 orang pelajar menggunakan strategi ini. Strategi ini juga merupakan strategi yang paling popular dalam kalangan pelajar asing yang mempelajari BM di Malaysia. Kajian Sharala (2012) mendapati strategi ini mendapat nilai min tertinggi bagi SPB yang digunakan semasa DLK iaitu 2.94. Penggunaan strategi ini berupaya membantu para pelajar agar menjadi lebih peka untuk menuturkan bahasa Melayu dengan betul. Selain itu, strategi yang digunakan ini dapat memastikan

bahawa pelajar sedar mengenai kesalahan bahasa yang dilakukannya dan tahu bagaimana untuk memperbetulkannya.

Selanjutnya, item A10, iaitu *apabila saya menemui beberapa perkataan baharu, saya cuba meneka makna daripada konteksnya*. Strategi yang digunakan ini memperlihatkan bahawa pelajar cuba meneka makna perkataan baharu sama ada berdasarkan keseluruhan ayat, perenggan ataupun cerita. Hal ini bermakna, pelajar perlu membaca keseluruhan ayat, perenggan ataupun cerita dan cuba memahami cerita tersebut, seterusnya setelah difahami, pelajar meneka perkataan baharu berdasarkan konteks cerita tersebut. Strategi yang digunakan ini mampu membuatkan pelajar memahami sesuatu perkataan dengan lebih mudah kerana pelajar melihat penggunaan sesuatu perkataan baharu dalam konteks yang sebenar.

Selain itu, strategi yang popular dalam kalangan pelajar di Jerman ialah *jika saya tidak memahami penjelasan guru, saya meminta rakan saya untuk menerangkan kepada saya* (A4). Strategi ini popular dalam kalangan pelajar dengan seramai 37 orang pelajar menggunakan strategi ini. Kajian juga mendapati, majoriti pelajar menggunakan strategi A6, iaitu *bertanya kepada rakan selepas kelas* lebih kerap digunakan oleh pelajar iaitu seramai 35 orang pelajar. Manakala, bagi strategi *bertanya dengan guru untuk mendapatkan penjelasan* (A3), hanya 32 orang pelajar dilaporkan menggunakan strategi ini. Jumlah pelajar yang bertanya kepada guru berbeza dengan jumlah pelajar yang meminta penjelasan daripada rakan mereka. Hal ini kerana faktor jarak sosial antara pelajar dengan guru berbeza dengan jarak sosial antara pelajar dengan rakan. Pelajar lebih terbuka dan tidak ada perasaan malu untuk bertanya apabila bersama rakan-rakan berbanding apabila bersama guru.

Berdasarkan Jadual 1, pelbagai strategi yang digunakan oleh pelajar untuk mempelajari bahasa Melayu, namun, ada juga beberapa strategi penting yang jarang digunakan oleh pelajar, iaitu item A5 dan A13. Item A5, iaitu *ketika pengajaran Bahasa Melayu, saya bercakap dalam bahasa Melayu sahaja* dan item A13, iaitu *saya menulis esei di rumah pada bila-bila masa* dengan pelajar yang menggunakan strategi ini hanya 4 orang pelajar sahaja. Kedua-dua strategi ini penting kerana dapat meningkatkan penggunaan bahasa Melayu sama ada secara lisan mahupun tulisan. Hal ini dapat membantu para pelajar untuk lebih mengaplikasikan perkataan baharu yang dipelajari.

Secara keseluruhannya, strategi pembelajaran bahasa yang digunakan oleh para pelajar di Jerman semasa mempelajari bahasa Melayu pada tahap memuaskan. Pelbagai strategi yang digunakan untuk memastikan bahasa Melayu dapat dikuasai dengan baik. Walau bagaimanapun, terdapat beberapa strategi yang kurang digunakan oleh pelajar. Hal ini dapat diperbaiki dengan memberikan pendedahan mengenai strategi tersebut serta memberi galakan terutama sewaktu pembelajaran bahasa Melayu di dalam kelas.

Seterusnya, dua motivasi yang dibincangkan dalam kajian ini, iaitu motivasi intrinsik dan motivasi ekstrinsik. Motivasi intrinsik ialah kecenderungan melakukan sesuatu kerana ingin memenuhi kehendak perasaan diri sendiri dan motivasi ekstrinsik ialah kecenderungan melakukan sesuatu kerana faktor luaran. Jadual 2 menunjukkan motivasi pelajar yang mempelajari bahasa Melayu di Jerman.

Berdasarkan Jadual 2, analisis menunjukkan bahawa pelajar di Jerman lebih bermotivasi intrinsik dalam mempelajari bahasa Melayu berbanding motivasi ekstrinsik. Hal ini kerana pelajar secara majoritinya bersetuju dengan kenyataan B1, B2, B3 dan B4. Item B2 menunjukkan majoriti pelajar, iaitu seramai 42 orang pelajar bersetuju bahawa mereka mempelajari bahasa Melayu kerana bahasa Melayu merupakan satu bahasa yang menarik untuk dipelajari. Pelajar juga didapati meminati bahasa Melayu dengan majoriti 33 orang pelajar mempelajari bahasa Melayu kerana mereka benar-benar meminati bahasa Melayu (B1). Keadaan ini menunjukkan bahawa pelajar benar-benar mahu mempelajari bahasa Melayu atas dasar minat dan merasakan bahawa bahasa Melayu adalah satu bahasa yang menarik.

Jadual 2 Motivasi pelajar mempelajari bahasa Melayu

Jenis Motivasi	Item	Kenyataan	Kekerapan dan peratusan (%)	
			Sangat setuju	Tidak setuju
Intrinsik	B1	Saya belajar bahasa Melayu kerana saya benar-benar meminati bahasa Melayu.	33 (75)	11 (25)
	B2	Saya merasakan bahawa bahasa Melayu merupakan bahasa yang menarik untuk dipelajari.	42 (95)	2 (5)
	B3	Mempelajari bahasa Melayu merupakan satu cabaran yang saya suka untuk tempuhi.	31 (71)	13 (29)
	B4	Belajar bahasa Melayu membuatkan saya merasa puas.	30 (68)	14 (32)
	B5	Boleh bercakap dalam bahasa Melayu membuatkan saya merasa bangga.	18 (41)	26 (59)
Ekstrinsik	B6	Saya mempelajari bahasa Melayu supaya dapat menunjukkan kebolehan saya kepada orang lain.	19 (43)	25 (57)
	B7	Saya belajar bahasa Melayu untuk memenuhi permintaan ibu bapa saya.	3 (7)	41 (93)
	B8	Saya belajar bahasa Melayu semata-mata untuk mendapatkan ganjaran daripada ibu bapa/keluarga saya.	5 (11)	39 (89)
	B9	Belajar bahasa Melayu dapat menjadikan saya seorang yang berpengetahuan.	35 (79)	9 (21)
	B10	Pensyarah/rakan-rakan saya menggalakkan saya untuk mempelajari bahasa Melayu.	16 (36)	28 (64)

Di samping itu, pelajar juga secara majoritinya (31 orang pelajar) bersetuju dengan kenyataan B3 iaitu mempelajari bahasa Melayu merupakan satu cabaran yang saya suka untuk tempuhi. Hal ini bermakna pelajar tetap merasa gembira untuk menempuhi cabaran dalam mempelajari bahasa Melayu. Walaupun untuk menguasai bahasa Melayu pelajar perlu berhadapan dengan pelbagai cabaran, pelajar merasakan bahawa cabaran tersebut adalah sesuatu yang menyeronokkan. Motivasi ini dapat menjadikan pelajar sentiasa berfikiran positif dan tidak mudah putus asa sepanjang proses pembelajaran bahasa Melayu. Hal ini dapat membantu pelajar untuk menguasai bahasa Melayu dengan lebih mudah.

Seterusnya, pelajar juga bermotivasi intrinsik apabila pelajar merasa puas dengan mempelajari bahasa Melayu (B4). Seramai 30 orang pelajar bersetuju dengan kenyataan ini. Hal ini menunjukkan bahawa para pelajar mempelajari bahasa Melayu untuk memenuhi keinginan mereka dan hal ini dapat memberi rasa puas seperti yang diinginkan. Oleh itu, pelajar di Jerman mempelajari bahasa Melayu atas kehendak diri sendiri dan bertujuan untuk menikmati kepuasan apabila dapat menguasai bahasa Melayu.

Berdasarkan dapatan ini, ada perbezaan yang dapat diperhatikan dalam kajian ini khususnya dapatan motivasi pelajar yang mempelajari BM di Jerman dan pelajar yang mempelajari BM di Malaysia. Berdasarkan kajian Siti Saniah dan Sharala (2012) mendapati pelajar asing lebih bermotivasi integratif. Hal ini kerana pelajar asing perlu menguasai bahasa Melayu di Malaysia supaya dapat berinteraksi dengan

masyarakat setempat. Manakala, pelajar di Jerman mempelajari bahasa Melayu kerana benar-benar meminati bahasa Melayu dan merasakan bahasa Melayu adalah satu bahasa yang menarik untuk dipelajari. Justeru, pelajar cenderung mengambil bahasa Melayu biarpun mereka ditawarkan dengan pelbagai pilhan bahasa asing seperti Jepun, Korea, Vietnam dan sebagainya.

Di samping itu, ada juga pelajar yang bermotivasi ekstrinsik apabila 35 orang pelajar bersetuju dengan kenyataan B9 iaitu, *belajar bahasa Melayu dapat menjadikan saya seorang yang berpengetahuan*. Biarpun kenyataan ini merupakan kenyataan yang terarah kepada motivasi ekstrinsik, namun, perasaan dan keinginan pelajar untuk menjadi seseorang yang berpengetahuan dengan mengambil mata pelajaran bahasa Melayu menunjukkan bahawa bahasa Melayu dapat menjadikan seseorang itu berpengetahuan. Hal ini dapat memberi kesan serta tingkah laku positif dalam diri seseorang pelajar dan menyebabkan pelajar akan menggunakan pelbagai strategi pembelajaran yang dapat membantunya menjadi seseorang yang berpengetahuan.

Selanjutnya, kenyataan B7 dan B8 berkenaan mempelajari bahasa Melayu untuk memenuhi permintaan ibu bapa dan mendapatkan ganjaran daripada ibu dan keluarga mendapatkan peratusan terendah iaitu hanya 3 orang pelajar dan 5 orang pelajar. Pelajar juga tidak bersetuju dengan item B10 bahawa pensyarah dan rakan-rakan menggalakkan mereka untuk mempelajari bahasa Melayu. Seramai 28 orang tidak bersetuju dengan kenyataan tersebut. Hal ini membuktikan bahawa pelajar memilih untuk mempelajari bahasa Melayu atas kehendak dan keinginan mereka sendiri tanpa dipengaruhi oleh mana-mana pihak. Oleh hal yang demikian, tiada faktor-faktor luaran yang mempengaruhi pelajar untuk mempelajari bahasa Melayu.

Secara keseluruhannya, didapati pelajar-pelajar di Jerman yang mempelajari bahasa Melayu lebih bermotivasi intrinsik berbanding motivasi ekstrinsik. Walaupun motivasi ekstrinsik turut diperoleh dalam analisis kajian, namun, keupayaan motivasi ekstrinsik untuk memberikan kesan positif terhadap pembelajaran bahasa tidak seperti motivasi intrinsik. Oleh yang demikian, motivasi intrinsik berupaya membantu para pelajar melakukan sesuatu tingkah laku positif dan mengekalkan tingkah laku tersebut dan seterusnya dapat memberikan kesan positif terhadap peningkatan kemahiran bahasa Melayu pelajar.

Seterusnya, Jadual 3 menunjukkan hubungan antara keseluruhan penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan keseluruhan motivasi pelajar. Berdasarkan Jadual 2, keputusan analisis ujian korelasi *Pearson* menunjukkan bahawa hubungan antara penggunaan keseluruhan SPBM dengan keseluruhan motivasi pelajar ada perkaitan signifikan iaitu $r = 0.597$, $p > 0.05$. Oleh hal yang demikian, wujud hubungan yang positif antara penggunaan SPBM dengan motivasi pelajar di Jerman. Kekuatan hubungan (korelasi) antara penggunaan SPBM dengan motivasi pula adalah pada tahap sederhana iaitu 0.597.

Jadual 3 Hubungan antara keseluruhan penggunaan SPBM dengan keseluruhan motivasi pelajar.

		motivasi	Keseluruhan strategi
<i>Pearson</i>	motivasi	Correlation Coefficient	1.000
		Sig. (2-tailed)	.597**
		N	44
		Correlation Coefficient	.597**
	Keseluruhan strategi	Sig. (2-tailed)	.000
		N	44

Biarpun kekuatan hubungan adalah pada tahap sederhana antara kedua-dua pemboleh ubah, namun, hubungan yang wujud ini merupakan satu hubungan positif antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut. Hal ini menunjukkan faktor motivasi pelajar telah mendorong pelajar untuk menggunakan pelbagai strategi semasa mempelajari bahasa Melayu. Faktor motivasi juga dapat mempengaruhi pelajar untuk menggunakan sesuatu strategi pembelajaran dengan lebih kerap. Oleh yang demikian, motivasi mempunyai pengaruh terhadap penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu.

Justeru, wujud hubungan yang positif antara penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan motivasi pelajar. Hubungan positif antara kedua-dua variabel ini dapat meningkatkan tahap pencapaian bahasa pelajar. Berdasarkan hasil kajian Seyyed Mohammad dan Mohammad Salehi (2008) didapati pemilihan SPB mempunyai hubungan positif dengan motivasi intrinsik, manakala, motivasi ekstrinsik tidak mempunyai hubungan dengan pemilihan SPB. Seterusnya, hasil kajian Kamarul Shukri Mat Teh dan Mohamed Amin Embi (2009) juga menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara SPB dengan motivasi pembelajaran bahasa, iaitu ($r = 0.581$).

Oleh yang demikian, jelas bahawa motivasi merupakan salah satu faktor penting dalam mempengaruhi penggunaan strategi pembelajaran bahasa serta mempengaruhi kekerapan dan jenis SPB yang digunakan oleh seseorang pelajar. Hubungan positif antara SPB dengan motivasi dapat menghasilkan tingkah laku yang positif dalam kalangan pelajar bagi mencapai kemahiran berbahasa Melayu. Justeru, penggunaan strategi pembelajaran bahasa dapat dipengaruhi oleh faktor motivasi pelajar.

PERBINCANGAN

Dapatan kajian ini menunjukkan pelajar di Jerman menggunakan pelbagai strategi pembelajaran untuk menguasai bahasa Melayu. Penggunaan SPB adalah pada tahap memuaskan dengan daripada 18 strategi yang disenaraikan 12 strategi paling popular dalam kalangan pelajar dan 6 strategi kurang popular. Hal ini dapat diatasi dengan memberi lebih banyak pendedahan mengenai strategi pembelajaran bahasa yang boleh digunakan oleh pelajar.

Analisis kajian ini juga menunjukkan majoriti pelajar di Jerman mempunyai motivasi intrinsik dalam mempelajari bahasa Melayu. Hal ini menunjukkan bahawa pelajar di Jerman benar-benar meminati bahasa Melayu dan mereka juga merasakan bahawa bahasa Melayu merupakan satu bahasa yang menarik untuk dipelajari. Dapatan ini berbeza dengan pelajar yang mempelajari bahasa Melayu di Malaysia yang lebih bermotivasi integratif. Oleh hal yang demikian, perbezaan motivasi dapat diteliti berdasarkan pelajar asing yang mempelajari bahasa Melayu di dalam negara dan di luar negara.

Seterusnya, keputusan analisis korelasi *Pearson, r*, menunjukkan wujud hubungan signifikan antara penggunaan keseluruhan SPBM dengan keseluruhan motivasi iaitu $r = 0.597$ yang melebihi nilai p (0.05). Hal ini menunjukkan bahawa faktor motivasi merupakan salah satu faktor yang dapat mempengaruhi pemilihan dan penggunaan SPB pelajar. Pelajar yang mempunyai motivasi akan cenderung melakukan pelbagai usaha untuk mencapai tujuan mempelajari bahasa Melayu. Oleh hal yang demikian, pemilihan dan penggunaan strategi pembelajaran bahasa sebenarnya dipengaruhi oleh motivasi pelajar. Pelajar yang bermotivasi intrinsik lebih banyak menggunakan strategi pembelajaran bahasa. Justeru, para guru boleh membantu para pelajar untuk mewujudkan motivasi yang tepat bagi membantu para pelajar mempelbagaikan penggunaan SPBM dan seterusnya meningkatkan tahap penguasaan bahasa Melayu pelajar.

Secara keseluruhannya, walaupun kajian mengenai strategi pembelajaran bahasa Melayu sudah lama menjadi perhatian pengkaji-pengkaji tempatan, namun, kajian masih tertumpu di dalam negara sahaja sedangkan bahasa Melayu sudah lama ditawarkan di institusi pengajian tinggi luar negara. Oleh hal yang demikian, kajian mengenai strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar di luar negara perlu diperbanyak dan diperkembang.

Selain itu, kajian lanjut mengenai strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing juga boleh dilakukan dengan meneliti tahap pencapaian dan penguasaan bahasa Melayu pelajar agar strategi yang berkesan dapat dikenal pasti. Selain itu, kajian strategi pembelajaran bahasa Melayu juga boleh diteliti bersama strategi pengajaran bahasa yang digunakan oleh para guru supaya strategi

pengajaran dan pembelajaran yang tepat dapat dijadikan sebagai satu wacana ilmu kepada para guru dan pelajar.

Oleh hal yang demikian, pelbagai kajian lanjutan yang boleh dilakukan oleh pengkaji bahasa untuk membantu para pelajar meningkatkan tahap penguasaan bahasa Melayu mahupun bahasa sasaran yang dipelajari. Kajian-kajian ini mampu membantu pelajar dan guru dalam memastikan bahasa sasaran yang dipelajari oleh pelajar bukan hanya bahasa sampingan tetapi menjadi bahasa yang dapat dikuasai sepenuhnya.

RUJUKAN

- Alizah Lambri & Zamri Mahamod. (2015). Pelaksanaan aktiviti pembelajaran berasaskan masalah dalam proses pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu. *Jurnal Pendeta: Jurnal Bahasa dan Sastera Melayu*, 6. 98-117.
- Awang Sariyan. (2011). Kemajuan bahasa Melayu di peringkat kebangsaan dan antarabangsa: Cabaran dan pelan tindakan. *Kertas kerja Konvensyen Dunia Melayu Dunia Islam (DMDI)*, 12-14 Oktober 2011.
- Chye, Vijayalechthy & Haw. (2013). Peranan faktor ekstralinguistik dalam pengajaran bahasa Melayu untuk penutur asing. *Jurnal Pendeta: Jurnal Bahasa dan Sastera Melayu*, 4. 231-244.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. United Kingdom: Oxford University Press.
- Hsin-Hui Chang. (2005). *The relationship between extrinsic/intrinsic motivation and language learning strategies among college students on English in Taiwan*. (Tesis Master). Ming Chuan University, Taiwan.
- Kamarul Shukri Mat Teh & Mohamed Amin Embi. (2009). Korelasi strategi dengan motivasi dalam pembelajaran bahasa Arab. *Jurnal Pendidik dan Pendidik*, 24. 109-123.
- Kamarul Shukri Mat Teh & Mohamed Amin Embi. (2010). Strategi pembelajaran bahasa. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Kamsiah Abdullah. (2010). *Pendidikan bahasa Melayu di Singapura*. Selangor: Dawama Sdn. Bhd.
- Khuzaiton Zakaria & Thana Abdullah. (2014). Mengajar bahasa Melayu kepada penutur asing dan cabarannya: Pengalaman di Universiti Malaysia Kelantan, Malaysia. Dicapai pada 21 Januari 2016 daripada <http://umkeprints.umk.edu.my/2902/1/Mengajar%20Bahasa%20Melayu%20Kepada%20Penutur%20Asing%20dan%20C.pdf>
- Mohamed Amin Embi. (2000). Siri Penerbitan Fakulti Pendidikan: Language learning strategies: A Malaysian context. Selangor: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff, Zamri Mahamod dan Kamarulzaman Ab. Ghani. (2008). Motivasi pembelajaran kemahiran mendengar bahasa Arab dan hubungannya dengan pencapaian pelajar. *Jurnal Pendidikan*. 3-18.
- Pallant, J. (2007). *Survival manual: Step by step guide to data analysis using SPSS for Windows third edition*. England: Open University Press.
- Seyyed Mohammad Ziohosseini & Mohammad Salehi. (2008). An investigation of the relationship between motivation and language learning strategies. *Pazhuhesh-e Zabanha-ge Khareji, No. 14, Special Issues, English*. 85-107.
- Siti Saniah & Sharala. (2012). Pengaruh motivasi instrumental dan integratif dalam pemilihan strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan penutur asing. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu – JPBM*, 2. 54-61.
- Siti Saniah Abu Bakar. (2015). Motivation of German students in learning the Malay language. *International Academic Conference on Social Sciences and Humanities in Prague*, 201-208. ISBN 978-80-905791-7-0.
- Paul R. P. & Dale H. S. (2002). *Motivation in education: Theory, research and applications*. Pearson Education, United States of America.
- Zamri Mahamod. (2004). *Strategi pembelajaran bahasa Melayu di kalangan pelajar Melayu sekolah menengah* (Tesis PhD). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Zamri Mahamod, Jamaludin Badusah, Nik Mohd rahimi Nik Yusoff, Mohamed Amin Embi & Sharala. (2014). Penggunaan dan kekerapan strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar warganegara asing. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 4, 25-35.